

GIUSEPPE COCCHIARA

Εισήγησις τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Μέγα, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἀναγορεύσεως εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τὴν 7 Ἀπριλίου 1959.

Εἰς τὸν πίνακα τῶν ἐπιτίμων διδακτόρων τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὸν ὁποῖον κοσμοῦν τὰ ὀνόματα ἀνδρῶν διακριθέντων εἰς τὴν θεραπείαν τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Φιλολογίας, τῆς Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας, προστίθεται τῶρα διὰ πρώτην φορὰν τὸ ὄνομα ἐκπροσώπου τῆς λαογραφικῆς ἐπιστήμης, τὸ ὄνομα τοῦ καθηγητοῦ τῆς λαογραφίας καὶ κοσμήτορος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Παλέρμου κυρίου Giuseppe Cocchiara.

Ἡ λαογραφία ἐν τῇ πατρίδι τοῦ κ. Cocchiara, τῇ Σικελίᾳ, ἐμφανίζει ἱστορίαν, ἥ ὁποία ἐν πολλοῖς ἔχει τὸ ἀντίστοιχόν της ἐν Ἑλλάδι. Δύο ἄνδρες, σχεδὸν συγχρόνως ἀκμάσαντες, ὁ Giuseppe Pitrè ἐν Σικελίᾳ, ὁ Νικόλαος Πολίτης ἐν Ἑλλάδι, ὁ πρῶτος κατὰ μίαν δεκαετίαν πρεσβύτερος τοῦ δευτέρου, θεμελιώνουν ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων τὰς μελέτας περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης δύο συγγενῶν ἐξ αἵματος καὶ ἱστορικῶν λαῶν. Χαρακτηριστικὸν καὶ τῶν δύο ἡ πρῶτος καὶ αὐθόρμητος ἔλξις πρὸς κάθε τι λαϊκόν, ἡ θερμὴ ἀγάπη πρὸς τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἀφελεῖς του τρόπους, ἡ προϋπόθεσις αὐτῇ διὰ τὴν ἀσκησιν τοῦ λαογραφικοῦ ἔργου. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ὁ Pitrè ἀρχίζει νὰ συλλέγῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Σικελικοῦ λαοῦ τραγούδια καὶ παροιμίας ἀπὸ τῶν μαθητικῶν του χρόνων καὶ ὁ Πολίτης καταγράφει κατὰ σύστημα εἰς τετράδια, σταχυολογῶν ἐκ περιοδικῶν καὶ βιβλίων πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὸν βίον καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐφηβος 19 ἐτῶν ὁ Pitrè μετέχει ἐνεργῶς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1860, δεκαεταετίας ὁ Πολίτης δραπετεύει ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας, διὰ νὰ σπεύσῃ ἐθελοντῆς εἰς τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866. Καὶ τὸ γενναῖον αὐτὸ καὶ φιλελεύθερον φρόνημα χαρακτηρίζει καὶ εἰς ὅλην τὴν μετέπειτα ζωὴν των ἀμφοτέρους, τὸν Πολίτην καὶ τὸν Pitrè. Φοιτητῆς ἀκόμη τῆς λατρικῆς ὁ Giuseppe Pitrè δημοσιεύει τὸ 1862 πραγματείαν περὶ σικελικῶν καὶ τοσκανικῶν παροιμιῶν καὶ συλλογὴν ναυτικῶν ὄρων φοιτητῆς ἐπίσης ὁ Νικόλαος Πολίτης βραβεύεται τὸ 1871 εἰς τὸ Ροδοκανάκειον διαγώνισμα διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς «Νεοελληνικῆς Μυθολογίας» του. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους λαμβάνει τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ μνημειώδες τοῦ Pitrè ἡ «Biblioteca delle tradizioni popolari Siciliani», ἐξελιχθὲν ἐν τῇ παρόδῳ μακρῶν ἐτῶν καὶ πολυχρόνιων ἐρευνῶν εἰς θησαυρὸν τῆς Σικελικῆς Λαογραφίας μέσα εἰς τὴν δυσπιστίαν τῶν

πολλῶν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν ἐνίων λογίων, ἀρνούμενων τὴν ἀξίαν τοιούτων μελετῶν. Ἄλλὰ μὴ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Πολίτης συνήντησεν ἐξ ἀρχῆς ἀναγνώρισιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐθνικοῦ τοῦ ἔργου; Ἐχρειάσθη πολλὴ καὶ ἀδιάκοπος ἐργασία, ὅλος ὁ ὄγκος τῶν σοφῶν μελετῶν του, διὰ νὰ κατανικηθῇ ἡ ὀλιγοπιστία καὶ προκατάληψις κατὰ τῶν πνευματικῶν δημιουργημάτων τοῦ λαοῦ. Ὅπως τὸ 1907 ὁ Πολίτης, οὕτω καὶ ὁ Pitrè τὸ 1910 ἐνεκαίνιασε μαθήματα Δημοψυχολογίας, ὅπως ὠνόμαζε τὴν λαογραφίαν, ἐκλεγείς καὶ διορισθεὶς καθηγητὴς αὐτῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παλέρμου. Καὶ ὅπως ὁ Pitrè, οὕτω καὶ ὁ Πολίτης ἱδρυσεν πρῶτον τὴν Ἑλληνικὴν Λαογραφικὴν Ἑταιρείαν καὶ κατόπιν τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον πρὸς συστηματοποίησιν τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς μελέτης τῶν ἀνεκτιμῆτων ψυχικῶν κειμηλίων τῆς ἐθνικῆς μας κληρονομίας.

Εἰς ἐν πρᾶγμα ὁ Pitrè ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τοῦ Νικολάου Πολίτου· ἐπέτυχεν τὰς συλλογὰς τῶν λαϊκῶν παραδόσεων τὰς ἀποθησαυριζομένας εἰς τοὺς τόμους τῆς Βιβλιοθήκης του νὰ συμπληρώσῃ μὲ τὴν περισυλλογὴν ἀντικειμένων τοῦ ὕλικου βίου καὶ τῆς τέχνης τοῦ λαοῦ καὶ ἔτσι νὰ θέσῃ τὰς βάσεις διὰ τὴν ἱδρυσιν Λαογραφικοῦ Μουσείου ἐν Παλέρμῳ. Ἦδη τὸ 1910, ζῶντος τοῦ Pitrè, τὸ Μουσεῖον αὐτὸ προεβάλλετο ὡς ἀξιομίμητον παράδειγμα διὰ τὰ μουσεῖα ὁλοκλήρου τῆς Ἰταλίας. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι παρ' ὅλας τὰς εἰσηγήσεις καὶ προσπάθειάς μας ἡ Ἑλλὰς μόνη ἐξ ὅλων τῶν κρατῶν καὶ αὐτῆς τῆς Βαλκανικῆς ἐξακολουθεῖ νὰ στερεῖται πλήρους καὶ συστηματικοῦ λαογραφικοῦ Μουσείου. Ἄλλ', ἂν ποτε ἀποφασισθῇ καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἱδρυθῇ τοιοῦτο Μουσεῖον, θὰ πρέπη τὸ Μουσεῖον Pitrè νὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρότυπον καὶ δι' ἡμᾶς.

Ἀμοιβαία ἐκτίμησις καὶ φιλία εἶχον συνδέσει ἐν ζωῇ τοὺς δύο ἄνδρας, πρωτοπόρους καὶ ἐμπυχωτάς εἰς ἔργον ἐθνικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν τοῦ τόπου των.

Μὲ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Pitrè ἡ Σικελικὴ Λαογραφία τὸ 1916 ἀπωρφανίσθη. Οὐδεὶς ἐκ τῶν λογίων τῆς συγχρόνου γενεᾶς ἐφαίνετο στοιχῶν τοῖς βήμασι τοῦ διδασκάλου. Ἄλλ' ἔργον τοιαύτης ἐπιβολῆς καὶ εὐρύτητος ἦτο ἀδύνατον νὰ μείνῃ χωρὶς συνέχειαν, χωρὶς διαδόχους. Καὶ τὴν συνέχειαν αὐτὴν ἡ Σικελικὴ Λαογραφία εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Giuseppe Cocchiara ὡς τοῦ ἀξίου διαδόχου καὶ συνεχιστοῦ τοῦ ἔργου τοῦ Pitrè.

Γεννηθεὶς τὸ 1904 εἰς Mistretta, πόλιν τῆς ἐπαρχίας Μεσσήνης, ὁ Giuseppe Cocchiara ἦτο μόλις 12 ἐτῶν, ὅτε ἀπέθνησκεν ὁ Pitrè. Ἄλλ', ὡς συμβαίνει εἰς σπανίας περιπτώσεις, ὅπου ἡ φύσις προκαθορίζει τὰς κλίσεις καὶ ἱκανότητας τῶν ἀνθρώπων, ὁ Cocchiara ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἀφωσιώθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν λαϊκῶν παραδόσεων. Φοιτητὴς ἀκόμη καὶ εἰς σιγμῇ, καθ' ἣν ἐφαίνετο ἡ φωτεινὴ παράδοσις ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Pitrè ἐσβεσμένη, ὁ Cocchiara ἐδημοσίευσεν τὸ 1923 τὸν τόμον « Λαὸς καὶ τραγούδια τῆς συγ-

χρόνου Σικελίας», ὁ ὁποῖος ἔτυχε εὐμενεστάτης μνείας παρὰ τῆς κριτικῆς. Τὸ πρῶτον αὐτὸ ἔργον διαδέχονται εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους ἄλλαι ἐργασίαι, αἱ ὁποῖαι προσδιώρισαν τελειότερον τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ συγγραφέως· π.χ.: Ἡθῆ καὶ ἔθιμα, παραμῦθια καὶ τραγούδια τοῦ λαοῦ τῆς Σικελίας· le Vastasate, μία ἀξιόλογος ἔρευνα, ἀφιερωμένη εἰς τὸ λαϊκὸν θέατρον τῆς Σικελίας τοῦ 1700, Ὁ Tommaso Aversa καὶ τὸ θρησκευτικὸν θέατρον ἐν Σικελίᾳ, Αἱ περὶ τῶν λαϊκῶν παραδόσεων μελέται ἐν Σικελίᾳ, μελέτη, ἡ ὁποία φανερῶνει τὸ ἱστοριογραφικὸν δαιμόνιον τοῦ συγγραφέως τῆς.

Λαμβάνει τὸ πτυχίον τῆς φιλολογίας μὲ νέαν ἐργασίαν περὶ Φρειδερίκου II τοῦ νομοθέτου καὶ μεταβαίνει εἰς Φλωρεντίαν. Ἐκεῖ παρακολουθεῖ τὰς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν Mochi καὶ Pavolini καὶ συγγράφει δύο ἀκόμη ἔργα μὲ τίτλους: Λαογραφία τὸ ἔν, Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰταλικοῦ λαοῦ μέσα εἰς τὰ τραγούδια του τὸ ἄλλο. Τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἔργων του ἀποδεικνύει καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἐκδίδεται ἐκ τῶν γνωστοτέρων τῆς Ἰταλίας, οἱοι οἱ Sandron, Bocca, Palumbo καὶ Hoepli, ἀναλαμβάνουν τὴν ἔκδοσιν τῶν βιβλίων του.

Τὸ 1929 ὁ Cocchiara μεταβαίνει εἰς Oxford τῆς Ἀγγλίας καὶ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν περιωνύμων καθηγητῶν, τοῦ Malinowski καὶ τοῦ Marett, συμπληρῶνει τὸν καταρτισμὸν του εἰς τὴν ἐθνολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν θρησκειῶν. Καρπὸς τῆς διαμονῆς καὶ τῶν σπουδῶν του ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι τὰ βιβλία «Folklore of the folksong; La leggenda di re Lear; Il linguaggio del gesto» (γλωσσάριον τῶν χειρονομιῶν).

Ἐπανελθὼν τὸ 1933 εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐξελέγη ὑφηγητῆς τῆς ἱστορίας τῶν λαϊκῶν παραδόσεων. Συγχρόνως ἐκλήθη εἰς τὸ Παλέρμον, ἵνα ἀναδιοργανώσῃ τὸ Ἐθνογραφικὸν Μουσεῖον Pitrè. Διὰ τῆς οργανωτικῆς ἱκανότητος τοῦ κ. Cocchiara τὸ Μουσεῖον τοῦ Παλέρμου ἀπέβη ἐν τῶν καλυτέρων τῆς Εὐρώπης. Ἐξ ἄλλου, οἱ συγκεντρωμένοι ἐν αὐτῷ θησαυροὶ ἔδωσαν τὸ ἀντικείμενον εἰς διαφόρους ἐργασίας τοῦ κ. Cocchiara. Τοιαῦτα εἶναι: Ἡ ζωὴ καὶ ἡ τέχνη τοῦ Σικελικοῦ λαοῦ εἰς τὸ Μουσεῖον Pitrè, Αἱ ἀνθρωπόμορφοι λυχναί, Τὰ ἀφιερῶματα εἰς τοὺς ἁγίους κτλ.

Λαβὼν μετὰ διετίαν ἐντολὴν διδασκαλίας τῆς Λαογραφίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παλέρμου, ὁ Cocchiara ἔσχε τὴν ἀφορμὴν νὰ καταρτίσῃ τὰς ἀκαδημαϊκὰς του παραδόσεις. Ἐξ αὐτῶν προέρχεται τῶρα ὁλόκληρος σειρὰ μελετῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἀξιολογώτεραι εἶναι: Ἡ γλῶσσα τῆς λαϊκῆς ποιήσεως, Γένεσις τῶν θρησκευτικῶν διηγήσεων (Genesi di leggende), Ὁ διάβολος εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Ἰταλικοῦ λαοῦ, Ἱστορία τῶν λαογραφικῶν σπουδῶν ἐν Ἰταλίᾳ, Ὁ μῦθος τοῦ καλοῦ ἀγρίου, Pitrè, ἡ Σικελία καὶ ἡ Λαογραφία.

Ἐπειτα ἀπὸ τοιαύτην συγγραφικὴν καὶ οργανωτικὴν δρᾶσιν ἡ πλήρης ἀναγνώρισις δὲν ἔβραδυνε νὰ ἐκδηλωθῇ. Τὸ 1946 ὁ Cocchiara ἐκλήθη νὰ καταλάβῃ τὴν τακτικὴν ἑδραν τῆς Λαογραφίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ

Παλέρμου, ἡ ὁποία εἶχε μὲν ἰδρυθῆ τὸ 1910 χάριν τοῦ Pitrè, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἔμενε κενή. Ἡ προσωπικότης τοῦ κ. Cocchiara εἵλκυσε εὐθὺς τὴν ἐκτίμησιν τῶν συναδέλφων του. Τὸ 1951 ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τὸν ἐξέλεξε κοσμήτορα διὰ μίαν τριετίαν, τὴν δὲ ἐντολὴν ἀνενέωσε τὸ 1953 καὶ κατόπιν τὸ 1956. Δὲν ἔχει εἰς τὸ Παλέρμον ἡ ἔδρα τῆς Λαογραφίας νὰ ζηλεύσῃ τίποτε ἀπὸ τὰς λοιπὰς τακτικὰς ἑδρας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς καὶ ἡ Λαογραφία θεραπεύεται ἐν ἰσοτιμίᾳ πρὸς αὐτὰς εἰς ἄριστα κατηρητισμένον σπουδαστήριον καὶ ἰνστιτούτον, προσηρητημένα ἀμφότερα εἰς τὴν ἔδραν τῆς Λαογραφίας.

Παρὰ τὰ πολλὰ αὐτὰ καθήκοντα ἡ συγγραφικὴ δραστηριότης τοῦ κ. Cocchiara δὲν ἀνακόπτεται. Ὡς συμπλήρωμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ Μουσείου, τὸ ὁποῖον διευθύνει, ἐκδίδει ἀπὸ τοῦ 1950 περιοδικὸν σύγγραμμα, τὰ *Annali del Museo Pitrè*. Εἰς τὸν 1^{ον} τόμον τῶν *Annali* ὁ κ. Cocchiara ἐδημοσίευσεν ἑκτενὴ πραγματείαν, λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἡμᾶς μὲ τὸν τίτλον *Il ponte di Arta e i sacrifici di costruzione* = Τὸ γεφύρι τῆς Ἀρτας καὶ αἱ θυσίαι τῆς θεμελιώσεως. Ὡς γνωστόν, τὸ πολυθρύλητον αὐτὸ ἄσμα ἀπαντᾷται εἰς διαφόρους παραλλαγὰς εἰς ὅλους τοὺς Βαλκανικοὺς λαοὺς καὶ ἠρηνήθη ὑπὸ τοῦ Νικολάου Πολίτου, ὅστις διεκδικεῖ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὸ ἀρχικὸν θέμα τοῦ τραγουδιοῦ, τὸ ὁποῖον κατόπιν διεδόθη εἰς ὅλον τὸν βαλκανικὸν χῶρον. Μὲ τὴν γνώμην τοῦ Πολίτου δὲν συνεφώνησαν, πλὴν τοῦ Βουλγάρου Schischmanov, οἱ ἄλλοι Βαλκανικοὶ ἐρευνῆται καὶ διαιτητῆς μεταξὺ τῶν διαφωνούντων προσέρχεται ἀμερόληπτος κριτὴς ὁ Σικελὸς λαογράφος. Ὁ κ. Cocchiara ἐξετάζει λεπτομερῶς τὰς γνώμας ὧλων, τόσον τῶν παλαιότερων (*Sainean*, Πολίτου καὶ *Karadzidz*), ὅσον καὶ τῶν νεωτέρων, τοῦ Ἀλβανοῦ *Skok* καὶ τοῦ Ρουμάνου *Karaman*. Ὁ Ρουμᾶνος ὀλιγώτερον προκατείλημμένος τοῦ Ἀλβανοῦ, ἀποκρούει τὴν γνώμην τούτου ὅτι τὸ ρουμανικὸν τραγοῦδι παρήχθη μέσα εἰς τὸν κύκλον τῶν Ἀρωμαῶνων κτιστῶν καὶ δι' αὐτῶν τὸ ποιητικὸν θέμα τῆς θυσίας διὰ τὴν στοιχείωσιν οἰκοδομῆς διεδόθη εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, διότι τοῦτο εἶναι καρπὸς ποιητικῆς φαντασίας καὶ ὄχι περιβάλλοντος. Ἄλλωστε καὶ οἱ κτίσται, τοὺς ὁποίους ἔννοεῖ ὁ *Skok*, δὲν εἶναι κἄν Κουτσόβλαχοι, ἀλλ' Ἕλληνες μαστόροι ἀπὸ τὰ Μαστοροχώρια τῆς Πίνδου, πού πράγματι περιώδεον τὴν Βαλκανικὴν μέχρι τῶν Καρπαθίων κτίζοντες καὶ διδάσκοντες τὰς τέχνας τοὺς ἄλλους συνοίκους λαοὺς. Ὁ *Karaman* δέχεται καὶ ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ παραλλαγαὶ τοῦ ἄσματος ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ρουμανικὰς παρουσιάζουν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τῆς προσκλήσεως τῆς γυναικὸς εἰς τὴν οἰκοδομὴν εἰς πολὺ μεγαλυτέραν ἀπλότητα καὶ πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς μεταβατικὸς σταθμὸς, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἔννοια τῆς στοιχειώσεως διὰ τῆς θυσίας γυναικὸς ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῆς πίστεως εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ποιήσεως. Ἀποβλέπων ὅμως εἰς ἐπεκτάσεις ποιητικὰς τοῦ τελικοῦ μοτίβου, ὅπου ἐξαίρεται ἡ μητρικὴ στοργὴ εἰς τὰς ρουμανικὰς καὶ σερβοκρατι-

κὰς παραλλαγὰς ἰσχυρίζεται ὅτι αὐταὶ αἰσθητικῶς ὑπερέχουν τῶν ἑλληνικῶν, ἀλλ' ὅτι ἡ διαπίστωσις ἀκριβῶς αὕτη εἶναι ἡ ἀνταπόδειξις ὅτι δὲν ἦσαν οἱ Ρουμᾶνοι οἱ δώσαντες ἀρχὴν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ποιητικοῦ θέματος τῆς θυσίας διὰ τὴν στοιχεῖωσιν τῆς οἰκοδομῆς.

Ὁ κ. Cocchiara, μελετήσας μετ' ἐπιστασίας τὰς παραλλαγὰς ὅλων τῶν βαλκανικῶν λαῶν, ἀμφισβητεῖ τὴν γνώμην τοῦ Karaman περὶ ὑπεροχῆς τῶν ρουμανικῶν τραγουδιῶν ἀπὸ αἰσθητικῆς ἀπόψεως ἔναντι τῶν ἑλληνικῶν. «Μία προσεκτικὴ ἀνάγνωσις, λέγει, τῶν ἀρχικῶν κειμένων μᾶς δίδει μάλιστα τὴν ἀντίθετον ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ καὶ ὅπου ὑπερέχουν τοῦτο ὀφείλεται εἰς φιλολογικὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ θέματος, ἐνῶ ὁ Karaman δὲν φαίνεται νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ποιητικὴν μορφήν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἕνα γνήσιον λαϊκὸ τραγοῦδι προσαρμύζεται. Ἡμεῖς, λέγει, συγκρίνοντες τὰς ρουμανικὰς πρὸς τὰς ἑλληνικὰς παραλλαγὰς ἐπέισθημεν ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ εἶναι αἱ ἀρχαιότεραι. Αἱ ρουμανικαὶ εἶναι νεώτεραι· δὲν ἔχουν ἐκείνην τὴν πρωτότυπον ἀνέλιξιν τῶν ἑλληνικῶν, ὅπου τὸ ἔθιμον διετήρησεν ὅλον τοῦ τὸ μυστήριον. Εἰς τὰς ρουμανικὰς ἀντιθέτως, ὥς καὶ τὰς βουλγαρικὰς καὶ σερβοκροατικὰς παραλλαγὰς τὸ ἔθιμον ἔχει τρόπον τινὰ ἀναλυθῇ διὰ τῆς φαντασίας τῶν τραγουδιστῶν, οἱ ὁποῖοι τὸ πλατύνουν εἰς τὰς λεπτομερείας. Ἐπειτα καὶ τὸ ὄνομα Μανώλης, μὲ τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὰς ρουμανικὰς παραλλαγὰς ὁ πρωτομάστορας, εἶναι καὶ κατὰ τὸν Karaman χαρακτηριστικὸν τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνοματολογίου, αὐτὸ τοῦτο σύμβολον τοῦ ἰδεατοῦ ἀρχιτέκτονος». Καὶ ἐπιλέγει: «Ἡ ἀρχαϊκότης τῶν ἑλληνικῶν παραλλαγῶν, ἡ διάδοσις των εἰς ἕνα ἀρχαϊκὸν κέντρον, οἷα ἡ Καππαδοκία, ἡ ἐπιβίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος Μανώλης εἰς Βαλκανικὰς περιοχάς, ὅλα αὐτὰ μᾶς κάμνουν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Ν. Πολίτης εὗρίσκετο ἐπὶ τῆς ὁρθῆς ὁδοῦ».

Μὲ τὴν πραγματείαν αὐτὴν τοῦ κ. Cocchiara τὸ ζήτημα τῆς προελεύσεως τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ πρέπει νὰ θεωρῇται ὁριστικῶς πλέον λελυμένον.

Ἀκολουθεῖ τὸ 1952 τὸ μεγαλύτερον ἐκ τῶν ἔργων τοῦ κ. Cocchiara, ἡ *Storia del Folklore in Europa*, ἐκδοθεῖσα εἰς τὴν *Collezione di Studi religiosi etnologici e psicologici*. Πρόκειται περὶ σειρᾶς ἐπιστημονικῶν ἐκδόσεων τοῦ Einaudi, ἡ ὁποία περιλαμβάνει κατὰ τὸ πλεῖστον μεταφράσεις εἰς τὴν ἰταλικὴν ἔργων ξένων δοκίμων συγγραφέων, οἱ οἱ Frazer, ὁ Lévy-Bruhl, ὁ Jung, ὁ Malinowsky, ὁ Kerényi, ὁ Durkheim, ὁ Jensen. Πόσον ἐποθήσαμεν καὶ ἡμεῖς μίαν νέαν βιβλιοθήκην Μαρασλῇ, ἕνα νέον Μαικήναν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων πρὸς πλουτισμὸν τῆς ἀπισχνανθείσης ἐπιστημονικῆς μας βιβλιοθήκης! Πόσον ἀναγκαῖα ἀπέβη καὶ δι' ἡμᾶς ἡ μετὰ γιὰς νέων κυμῶν εἰς τὴν ἀπεξηραμμένην ἐκ τοῦ χρόνου βιβλιογραφίαν μας διὰ τῆς μεταφράσεως νεωτέρων φιλοσοφικῶν, φιλολογικῶν, ἱστορικῶν, θρησκευτικῶν καὶ ἐθνολογικῶν ξένων συγγραμμάτων!

Ἡ *Storia del Folklore*, ὀγκώδης τόμος ἐξ 622 σελίδων, ἐξέρχεται τοῦ

πλαισίου μιᾶς συνήθους ἱστορίας τῆς Λαογραφίας. Ὁ συγγραφεὺς ἐκκινῶν ἐξ εὐρύτερων ἐθνολογικῶν ἀντιλήψεων ἐρευνᾷ ἱστορικῶς τὸ θεωρητικὸν ὑπόβαθρον, τὰς περὶ λαοῦ ἰδέας καὶ ἀρχάς, αἵτινες ἦσαν σημαντικαὶ διὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὰς μεταλλαγὰς τῆς περὶ λαοῦ καὶ ἐθνῶν ἐρεῦνης. Μὲ ἄλλας λέξεις δεικνύει ποίαν στάσιν ἐτήρησαν ἐν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου ἡ ἐπιστήμη καὶ οἱ ἐπιστήμονες τῶν διαφόρων χωρῶν ἔναντι τῶν φαινομένων τοῦ λαϊκοῦ βίου, πῶς τὰ ἀντεμετώπισαν καὶ τί περὶ αὐτῶν ἐδίδαξαν. Πρέπει ἐδῶ νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἡ πληρότης ἐπὶ τόσον εὐρέος θέματος δὲν εἶναι ἐκ πρώτης προσπαθείας ἐφικτή. Μία θεώρησις π.χ. τοῦ προβλήματος ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἡρακλείτου μέχρι τοῦ Νικολάου Πολίτου ἑλλεῖπει ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Cocchiara· ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι εἰς προσεχεῖς ἐκδόσεις τὰ κενὰ θὰ συμπληρωθοῦν. Ἐξ ἄλλου, ὁ πλοῦτος τῶν εἰδήσεων, τῶν προσφερομένων ἐκ τοῦ πεδίου τῆς ἐθνολογίας, τὸ βαθεῖος εἰς τὰ γεγονότα καὶ τὰς ἰδέας εἰσχωροῦν βλέμμα τοῦ συγγραφέως, ἡ ἀκρίβεια καὶ σαφήνεια εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν θεωριῶν εἶναι ἀρεταί, τὰς ὁποίας καὶ ἡ ξένη κριτικὴ δέοντως ἐξετίμησε καὶ ἐπῆνεσεν. Τὸ ἔργον αὐτὸ προσεπόρισεν εἰς τὸν συγγραφέα τὸ βραβεῖον Marzotto. Μετάφρασις αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν θὰ ἦτο λίαν χρήσιμος.

Τῆς ἀκαταπονήτου δραστηριότητός του ὁ κ. Cocchiara ἔδωσε καὶ προσφάτως δείγματα διὰ τῆς δημοσιεύσεως δύο ἀκόμη ἔργων. Τὸ πρῶτον: *Il paese di Cuccagna e altri studi di folklore* διακρίνει εὐρύτης εἰς τὴν λαογραφικὴν καὶ ἐθνολογικὴν ἐρευναν καὶ ἐρμηνευτικὴ δεινότης. Τὸ δεύτερον: *Il folklore Siciliano* αἰσθητοποιεῖ διὰ τῆς παραθέσεως ὥραιότατων, ἐπιτυχῶς ἐκλεγμένων, εἰκόνων τὴν ζωὴν καὶ τὴν τέχνην τοῦ Σικελικοῦ λαοῦ. Καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ λαοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ἴδιος προέρχεται, ὁ κ. Cocchiara ἐνέκνυσε μὲ ἰδιαιτέραν στοργήν. Ἐκπαλὸν εἰκόνα τῆς Σικελικῆς λαογραφίας μᾶς ἔδωκε πρὸ διετίας εἰς ὁμιλίαν, γενομένην εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἰταλικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία κατ' εὐγενῆ παραχώρησιν του ἐδημοσιεύθη ἰταλιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ εἰς τὸν 17ον τόμον τοῦ Δελτίου τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας. Ἡ λαογραφία, λέγει, ἀφηγουμένη εἰς ἡμᾶς ὡς ἓνα ὄρατον ἀφήγημα τὴν σημερινὴν ζωὴν τοῦ Σικελικοῦ λαοῦ, ἀποκαλύπτει τὰς ρίζας του. Καὶ μία ἀπὸ τὰς πρώτας καὶ βαθυτέρας ρίζας τοῦ Σικελικοῦ λαοῦ εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ καταβληθεῖσα διὰ τῆς μεταφυτεύσεως τῶν πολυαριθμῶν καὶ ἀεικινήτων Ἑλλήνων ἀποίκων, οἱ ὅποιοι διὰ τῶν πόλεων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἀνέπτυξαν, κατέστησαν τὴν δυτικὴν μεγαλόνησον τμήμα λαμπρὸν τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Διὰ παραδειγμάτων, εἰλημμένων ἀπὸ τὰς λαϊκὰς παραδόσεις τῆς πατρίδος του, ὁ συγγραφεὺς ἀποδεικνύει τὴν ἐπιβίωσιν ἀρχαίας ἑλληνικῆς σκέψεως καὶ λατρείας. Βωβοὶ ἀλλ' ἀδιάφρεστοι μάρτυρες πρόκεινται ἀνὰ πᾶν βῆμα τὰ ἐρεῖπια τῶν ἀρχαίων ναῶν τῆς. « Ἡ Ἑλληνικὴ θρησκεία, λέγει, τὸ κέντρον τῆς ἀκτινοβολίας τῆς ἀπέ-

κίτησε μέσα εἰς ναοὺς, μνημεῖα ὑπερήφανα, ποὺ ὕψωσεν ἡ πίστις πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡς διὰ τὰ δοξάσια τὴν ὠραιότητα τοῦ Σικελικοῦ τοπίου. Μέσα εἰς τοὺς ναοὺς αὐτοὺς ἤνθησαν παραδόσεις τῆς λατρείας, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ τῆς σκέψεως, αἱ ὁποῖαι ἀναζοῦν σήμερον εἰς τὸν λαὸν τῆς Σικελίας. Αἱ παραδόσεις αὗται ἡμποροῦν νὰ παραβληθοῦν πρὸς τὰ λείψανα αὐτῶν τῶν ἰδίων ναῶν. Κίονες, οἱ ὁποῖοι τείνουν πρὸς τὸν οὐρανόν, κίονες συντετριμμένοι, ποὺ ἀναπαύονται ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, διὰ τὰ ὑπενθυμίζουσαν τὴν ζωὴν, ποὺ ἔζησαν, κίονες ἐσπαρμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παλλόμενοι ἐν τούτοις ἀπὸ μίαν ἰδικήν των ζωὴν, ὥσάν μουσικὴ παῦσις αἰωνίας συμφωνίας. Οἱ θεοὶ ἔχουν ἤδη κρημινισθῇ. Μέσα ὅμως εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἐορτὰς μας πόση ἑλληνικὴ ἐμμονὴ δὲν μᾶς λέγει ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐξηφανίσθη ἀκόμη ἀπὸ τὴν Σικελίαν; »

Μὲ τὴν ποιητικὴν αὐτὴν παρομοίωσιν ὁ κ. Cocchiara ἐξέφρασεν ἐν τῶν πορισμάτων τῶν περὶ τῆς Σικελικῆς Λαογραφίας ἐρευνῶν του, τὸ ὁποῖον συνώψισεν εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις: Ἡ Ἑλλὰς μὲ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς θρησκευτικὰς τῆς δοξασίας ἐνετύπωσε τὴν σφραγιδά της εἰς τὴν Σικελικὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία ὑπὸ πολλὰς ἀπόψεις παρέμεινεν εἰδωλολατρικὴ, ὡς ἀκριβῶς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ (προσθέτομεν ἡμεῖς).

Ὁ φίλος συνάδελφος, ἀναδειχθεὶς διὰ τῶν ἔργων καὶ τῆς καθόλου δρασεώς του διάδοχος τοῦ Giuseppe Pitrè, ἔτυχεν ἐπαξίως καὶ τοῦ διεθνoῦς βραβείου τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Σικελοῦ λαογράφου. Εἶναι ἀντεπιστέλλον μέλος διαφόρων Ἀκαδημιῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἰνστιτούτων Ἰταλικῶν καὶ ξένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Ἀκαδημία τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Παλέρμου, τὸ Βασιλικὸν Ἀνθρωπολογικὸν Ἰνστιτούτον τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, τὸ Ἐθνολογικὸν Ἰταλικὸν Ἰνστιτούτον καὶ ἡ Κοινωνιολογικὴ Ἑταιρεία τῆς Ἀμερικῆς.

Carissimo collega Signor Cocchiara,

L'onore che oggi vi attribuisce la Facoltà di Lettere dell'Università di Atene, nominandovi suo dottore onorario in Lettere, v'incontra nel mezzo d'un cammino vittorioso.

Questo gesto della Facoltà di Lettere dell'Università di Atene è il giusto riconoscimento di tutto ciò, che fin'oggi avete compiuto.

Vi auguriamo di poter percorrere in piena e fiorente salute questo cammino in vantaggio della Scienza, a cui avete dedicato vostra vita.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΕΓΑΣ